

Кухарєва Н.М.

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

ШЕВЧЕНКІАНА З КОЛЕКЦІЇ «НІЕЗ «ПЕРЕЯСЛАВ» У ГРАФІЧНИХ РОБОТАХ

У статті подано характеристику музейних предметів, зокрема графічних робіт, які складають частину мистецької колекції Заповідника на шевченківську тематику. У фондovій збірці НІЕЗ «Переяслав» широко представлені графічні роботи ХХ століття: гравюри, літографії, автолітографії, ксилографії, офорти, естампи, ліногравюри, малюнки (акварелі, етюди, ілюстрації), відтиски з гравірування тощо.

Мета статті – вивчення фондovо-облікової документації НІЕЗ «Переяслав» по інвентарних групах «Мистецтво» («М»), «Переяслав-Хмельницький історичний музей» («ПХІМ»), «Науково-допоміжний фонд» («НДФ») з метою подачі опису графічних робіт на шевченківську тематику. Таких музейних предметів нараховується 109 одиниць основного та науково-допоміжного фонду: естампів – 7, ксилографій – 7, автолітографій – 2, ліногравюр – 34, графіки – 5, літографій – 18, сепій – 1, офортів – 4, малюнків – 26, плакатів – 1, відтисків з гравірування – 4.

У статті введено ці матеріали до наукового обігу, оскільки дослідження є підтемою до розробки автором розділу «Мистецька шевченкіана в колекції НІЕЗ «Переяслав». На основі фондovих матеріалів розкривається джерело надходження, розміри, техніка, матеріал музейного предмета, час та місце побутування.

Серед музейних предметів можна бачити графічні роботи відомих художників, зокрема офорти, акварелі, відтиски з гравірування В. Касіяна, ліногравюри, автолітографії М. Масловського, ксилографії, ліногравюри з дарчими написами В. Лопати, графічні роботи художників М. Сома, І. Разумова, В. Куткіна, малюнки В. Л. Завгороднього, літографії та акварелі І. Їжакевича, І. Красного, естампи О. Данченка з дарчими написами під час відвідання Переяслав-Хмельницького історичного музею в 1965 р. (у цьому будинку, який належав другу Т. Шевченка А. Козачковському, з 1954 по 2004 рр. знаходився історичний музей, а з 2008 року й донині – Музей Заповіту Т. Г. Шевченка).

Ці матеріали є продовженням дослідження мистецької шевченкіани з колекції Заповідника. Вони є одним із розділів наукової теми автора та слугуватимуть підґрунтям для створення каталогу та виставок музейних предметів на шевченківську тематику.

Ключові слова: мистецька шевченкіана, колекція, графічні роботи, інвентарні групи.

Постановка проблеми. Мистецька шевченкіана в колекції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (НІЕЗ «Переяслав») є одним із розділів наукової теми автора. Актуальність дослідження полягає у вивченні, обробці фондovо-облікової документації за інвентарними групами «Переяслав-Хмельницький історичний музей», «Мистецтво», «Науково-допоміжний фонд» та введенні їх до наукового обігу. На цьому етапі розглядаються графічні роботи частини мистецької шевченкіани фондovої збірки Заповідника.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Нині відсутнє цілісне дослідження колекції мистецької шевченкіани. Співробітники відділу науково-фондovої роботи Приходько В. М., Прокopenко К. В. у статті «Кобзар» Т. Г. Шевченка,

в ліногравюрах Василя Лопати (за матеріалами фондovої колекції НІЕЗ «Переяслав») дають характеристику 28 роботам автора, переданим ним у фонди Заповідника через Войцехівського Бориса Михайловича, одного з ініціаторів створення Музею Заповіту Т. Г. Шевченка [3, с. 266–270]. Автором цього дослідження опубліковані статті «Дитячі малюнки з ілюстраціями до творів Т. Г. Шевченка з колекції НІЕЗ «Переяслав» [1, с. 206–210] та «Музейні предмети інвентарної групи «Мистецтво» фондovої колекції НІЕЗ «Переяслав» із зображеннями Т. Шевченка» [2, с. 4–9], де подаються описи музейних предметів частини мистецької колекції відповідно до фондovо-облікової документації. Подано для публікації статтю «Зразки мистецької шевченкіани з фондovої колекції НІЕЗ «Пере-

яслав» у скульптурних зображеннях, кераміці та дереві».

Постановка завдання. Мета статті – вивчення фондово-облікової документації НІЕЗ «Переяслав» за інвентарними групами «Мистецтво» («М»), «Переяслав-Хмельницький історичний музей» («ПХІМ»), «Науково-допоміжний фонд» («НДФ») задля подачі опису графічних робіт на шевченківську тематику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мистецька Шевченкіана є справжнім скарбом українського народу. Особистість Т. Шевченка надихала художників-графіків на відтворення його поетичного світу засобами мистецтва, пробуджувала їхню уяву, привертала до мистецького осмислення великих сюжетів національного життя. У фондовій збірці НІЕЗ «Переяслав» широко представлені графічні роботи ХХ століття: гравюри, літографії, автолітографії, ксилографії, офорти, естампи, ліногравюри, малюнки (акварелі, етюди, ілюстрації), відтиски з гравірування тощо.

Серед музейних предметів можна побачити графічні роботи відомих художників. Найбільше представлені в фондовій збірці графічні роботи Василя Лопати в техніці ксилографії (гравюра на дереві) та ліногравюри (випукла гравюра на лінолеумі). В цих творах Василь Лопата не лише є виконавцем ілюстрацій, але й творцем. Ліногравюрам В. Лопати притаманні енергійні контрасти чорного та білого; об'ємні фігури на чорному тлі посилюють драматичні події, що відбувалися. З 1985 року він перетворює техніку в кольорову ліногравюру.

Значний внесок у мистецтво ілюстрування творів Т. Шевченка першої половини ХХ століття зробив один з найвидатніших українських графіків Василь Касіян; його офорти, акварелі, плакат, відтиски з гравірування знаходяться у фондовій колекції. Саме Василю Касіяну за подвижницьку, одержиму працю першому з українських художників було присуджено Шевченківську премію (1964 р.).

Шість естампів на шевченківську тематику подарував Заповіднику заслужений діяч мистецтв Олександр Данченко з дарчими написами: «Переяслав-Хмельницькому історичному музею від автора. 10.09. 1965 р.». Художник відвідав історичний музей, що працював з 1954 по 2004 р. і був розміщений у будинку колишнього переяславського лікаря Андрія Козачковського, друга Т. Шевченка. Останній чотири рази приїжджав до Переяслава та жив у А. Козачковського. Після

ремонту, з 2008 р. і донині тут відкрито Музей Заповіду Т. Г. Шевченка.

У колекції мистецької шевченкіани також можна побачити ліногравюри, автолітографії М. Масловського, графічні роботи художників М. Сома, І. Разумова, В. Куткіна, малюнки В. Л. Завгороднього, літографії та акварелі І. Їжакевича, І. Красного, інших видатних художників. Усього нараховується 109 одиниць основного та науково-допоміжного фонду: естампів – 7, ксилографій – 7, автолітографій – 2, ліногравюр – 34, графіки – 5, літографій – 18, сепій – 1, офортів – 4, малюнків – 26, плакатів – 1, відтисків з гравірування – 4.

Фондова збірка графічних робіт на шевченківську тематику почала формуватися з 40-х років ХХ століття. Роботи передавалися безкоштовно від приватних осіб, авторів із дарчими написами, від Б.М. Войцехівського – одного з ініціаторів створення Музею Заповіду Т. Г. Шевченка, від обмінно-резервного фонду ЦНБ АН УРСР. Більшість музейних предметів закуплені у Дирекції художніх виставок (м. Київ), в окремих авторів, у шевченківських музеїв Києва та Канева тощо.

Подаємо описи графічних робіт із шевченківської тематики мистецької шевченкіани, подані за інвентарними картками фондового зібрання НІЕЗ «Переяслав».

1. М-832 КН-5881 Естамп «Т. Шевченко і Скворода», худ. Микола Прокопенко, 1972 р. Посередині – зображення ілюстрацій із творів Шевченка і Сквороди та окремі цитати з їхніх творів. Передано із Спілки письменників України, 1978 р., 41x34,5 см, папір, графіка [4, 2].

2. М-1086 КН-11802 Ліногравюра «Мені тринадцятий минало...», автор Масловський М., 61,5x42,3 см, папір, лінорит, придбана в автора за 35 крб. у 1982 р. [4, 3].

3. М-1087 КН-11803 Ліногравюра «Нащо мені чорні брови», автор Масловський М., 62,5x43,7 см, папір, лінорит, акварель, придбана в автора за 35 крб. у 1982 р. [4, 3].

4. М-1126 КН-12012 Ксилографія «Портрет Т. Г. Шевченка», автор М. І. Жук, Всеукраїндат «Губфілія Чернігівщини», 1921 р., 3000 примірників. Посередині на цупкому сірому папері та на жовтому фоні зображений Т. Г. Шевченко в зимовому одязі. Портрет обведений чорною рамкою. Внизу напис: «Т. Г. Шевченко. 1814–1861». Передано з обмінно-резервного фонду ЦНБ АН УРСР, 1982 р., 38,7x46,6 см, папір, друкарський відтиск [4, 3].

5. М-1533 КН-15762 Офорт «Шевченко і Іордан», автор В. Касіян, 1941 р., 53,6x40,5 см,

придбано за 90 крб. в Дирекції художніх виставок України, 1985 р. [4, 4].

6. М-1534 КН-15763 Офорт «Шевченко і казахський хлопчик», автор В. Касян, 1960 р., 48x38,1 см, придбано за 90 крб. в Дирекції художніх виставок України, 1985 р. [4, 4].

7. М-1609 (1-2) КН-17006 Ксилографія «Т. Шевченко», автор М. І. Жук, Всеукраїнський «Губфілія Чернігівщини», тираж 3000 примірників, № 828, 1921 р. На сірому аркуші паперу в чорній рамочці наклеєна ксилографія – анфасне погрудне зображення Т. Шевченка на білому фоні, нижче рамки – напис: «1814–1861». Передано з обмінно-резервного фонду ЦНБ АН УРСР, 1985 р., 39x46,4 см, папір, ксилографія [4, 4].

8. М-2035 КН-22094 Автолітографія кольорова «Тарасова гора», худ. Масловський М. М., Київ, 1974 р. Передано автором 03.08.1988 р., 55x44 см, папір, літографія [4, 4].

9. М-2238 КН-24193 Ліногравюра «Катерина» до поеми Т. Шевченка «Катерина», автор В. І. Лопата, м. Київ, 1987 р. Придбано за 80 крб. в Дирекції художніх виставок України, 1988 р., 25x16 см (малюнок), 21x29,5 см (папір), папір, відтиск [4, 4].

10. М-2239 КН-24194 Ліногравюра «Кавказ» за мотивами поеми Т. Шевченка «Кавказ», автор Кривенко М. В. Придбано за 70 крб. в Дирекції художніх виставок України, 1988 р., 24x31,5 см, папір, відтиск [4, 4].

11. М-2244 КН-24200 Ліногравюра «Сон» за мотивами поеми Т. Шевченка «Сон», автор Лопата В. І., м. Київ, 1988 р. Придбано за 70 крб. в Дирекції художніх виставок України, 1988 р., 25x16 см (ліногравюра), папір, відтиск [4, 4].

12. М-2246 КН-24202 Ліногравюра «Гайдамаки», автор Лопата В. І., м. Київ, 1988 р. Зображено двох вбитих молодих козаків, біля яких на колінах стоїть чоловік з оселедцем на голові. Придбано за 70 крб. в Дирекції художніх виставок України, 1988 р., 25x16 см (ліногравюра), папір, відтиск [4, 4].

13. М-2257 КН-24393 Ксилографія до твору Т. Шевченка «Невольник», автор Лопата В.І., 1987 р., з дарчим написом автора. Передано автором 1989 р., 36x25 см, папір, графіка [4, 4].

14. М-2258 КН-24394 Ксилографія-ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Гайдамаки», автор Лопата В. І., 1988 р., з дарчим написом автора. Зображено на передньому плані бандуриста, якого обступили озброєні козаки, позаду – гайдамаки з вилами, косами, шаблями. Передано автором 1989 р., 36x25 см, папір, графіка [4, 4].

15. М-2259 КН-24395 Ксилографія-ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Гайдамаки», автор Лопата В. І., 1972 р., з дарчим написом автора. Чорно-біле зображення козаків і кобзаря з бандурою. Передано автором 1989 р., 12x11 см, папір, графіка [4, 4].

16. М-2283 КН-24419 Ксилографія до твору Т. Г. Шевченка «Мар'яна-черниця», автор Лопата В. І., 1988 р., з дарчим написом автора. Передано автором 1989 р., 25x16,2 см, папір, відтиск з дерева [4, 4].

17. М-2285 КН-24421 Ксилографія-ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Тарасова ніч», автор Лопата В. І., 1988 р., з дарчим написом автора. Передано автором 1989 р., 24,7x16,5 см, папір, відтиск з дерева [4, 4].

18. М-2969 КН-36331 Графічна робота «На засланні», автор Уманський, 1964 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва й архітектури. На передньому плані зображено Т. Шевченка, який сидить, тримаючи в одній руці записну книжку, а в другій – олівець. Передано Войцехівським Б. М., 53,5x38 см, папір, графіка [4, 4].

19. М-2735 КН-27811 Графіка «Повій, вітре, на Україну», автор Яремчук І. В., 1989 р. Зображена жінка в українському вбранні, пов'язана білою хусткою. Придбана у Дирекції художніх виставок України, м. Київ, 1990 р., 74x50 см, папір, фарба [4, 5].

20. М-2970 КН-36332 Графічна робота «Шевченко на плоту біля Межигір'я», автор М. Сом, 1964 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. На передньому плані зображено шестеро чоловіків, які сидять біля багаття та варять їжу, зліва сидить Т. Шевченко на плоту. Передано Войцехівським Б. М., 55x38 см, папір, графіка [4, 5].

21. М-2973 КН-36335 Ілюстрація до твору Т. Шевченка «Катерина», автор М. Сом, 1964 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Зображено дівчину, яка впала на коліна та обхопила руками голову. Перед нею стоїть розгніваний батько. А позаду сидить мати. Передано Войцехівським Б. М., 54x42 см, папір, графіка [4, 5].

22. М-2974 КН-36336 Ілюстрація до твору Т. Шевченка «Варнак», автор І. Разумов, 1964 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Зображено приміщення, посеред якого стоїть ліжка. У ліжку лежить чоловік. Біля нього в ногах сидить жінка, друга жінка стоїть з протилежного боку та нахилилася до чоло-

віка. Передано Войцехівським Б. М., 54x42 см, папір, графіка [4, 5].

23. М-2975 КН-36337 Ілюстрація до твору Т. Шевченка «Варнак», автор І. Разумов, 1964 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. На передньому плані зображено чоловіка, якого тримають під руки два інші чоловіки, на задньому плані чоловік сидить у кріслі. Передано Войцехівським Б. М., 54x42 см, папір, графіка [4, 5].

24. М-2976 КН-36338 Ілюстрація до твору Т. Шевченка «Варнак», автор І. Разумов, 1964 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. На передньому плані зображено чоловіка в зимовому одязі з пістолетом за поясом. Позад нього – група озброєних повстанців. Передано Войцехівським Б. М., 54x42 см, папір, графіка [4, 5].

25. М-2978 КН-36340 Графічна робота «І ніби сном, над сином сидя, задрімала», автор В. Куткін, 1959 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. На передньому плані справа сидить жниця під копицею з дитям, зліва – пшеничне поле, на якому працюють жінки. Передано Войцехівським Б. М., 80,5x59,5 см, папір, графіка [4, 5].

26. М-2979 КН-36341 Графічна робота «І все то те повите красою», автор В. Куткін, 1959 р., м. Київ, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Серед лісу і гір тягнеться українське село. Передано Войцехівським Б. М., 80,5x59,5 см, папір, графіка [4, 5].

27. М-3010 КН-36937 Акварель «На місці першого поховання Кобзаря», автор Грималюк М. П., 2005 р., 50x50 см, папір, акварель, олівець, передано Дирекцією художніх виставок у 2006 р. [4, 6].

28. М-3182 КН-38819 Офорти Т. Г. Шевченка – альбом факсимільних репродукцій у картонній обкладинці, автор Яценюк В., видавництво «Ділова Україна», 1993 р., 38x25 см, папір, картон, офорт, придбано у Марущака С. за 1 грн. у 2006 р. [4, 6].

29. М-3298 КН-39882 Літографія до творів Т. Шевченка, автор Бабак Г. О., 1963 р., с. Козлів Переяславського району. Передано автором у 2007 р., 21,5x23,5 см, папір, ліногравюра [4, 6].

30-57. М-3327 (1-28) КН-40019 Ліногравюри до «Кобзаря» Т. Г. Шевченка, автор В. Лопата, 1993 р. Передав автор через Войцехівського Б. М., папір, ліногравюра [4, 6].

Ліногравюри (28 шт.): «Відьма», «Слепая», «Титарівна», «Слепая», «Марина», «Марія», «Гайдамаки», «Гайдамаки», «Катерина» (2 шт.), «При-

чинна», «Іван Підкова», «Русалки», «Садок вишневий коло хати», «У неділеньку та ранесенько», «І досі сниться...», «Мар'яна-черниця», «Кавказ», «Єретик», «У нашій раї на землі...», «Сон», «А. О. Козачковському», «Сон», «Причинна», «Заповіт» (2 шт.), «Хустина», «Юність поета».

58. М-3375 КН-41303 Малюнок «Т. Шевченко у Ширяєва», автор Завгородній В. Л., 1983 р., 26x32 см, папір, акварель, дерево, скло, передано автором у 2009 р. [4, 6].

59. М-3378 КН-41422 Літографія «Думи мої, думи мої...», автор невідомий, Львів, 1936 р., друкарня О. О. Василян у Жовкві, 70x50,5 см, папір, літографія [4, 6].

60. ПХІМ-117 Сепія «Смерть Богдана Хмельницького», автор Т. Г. Шевченко, 12x8 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1946 р. [6, 1].

61. ПХІМ-395 Автолітографія «Шевченко в науці у дядка». Автор М. Г. Деревус, 40x50 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

62. ПХІМ-396 Літографія «Зустріч Т. Г. Шевченка із Сошенком в літньому саду в Петербурзі», автор невідомий, 40x50 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

63. ПХІМ-398 Офорт «Судна рада», автор Т. Г. Шевченко, 1844 р., 12x8 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

64. ПХІМ-406 Літографія «Є. Гребінка», автор Т. Г. Шевченко, 15x20 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

65. ПХІМ-407 Малюнок «Вдовина хата», автор Т. Г. Шевченко, 12x8 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

66. ПХІМ-471 Літографія за рисунком Шевченка «Новопетрівське укріплення місячної ночі. Вид з моря», 25x10 см [6, 1].

67. ПХІМ-473 Літографія за рисунком Шевченка «Киркизка Катя», 17x13 см [6, 1].

68. ПХІМ-489 Літографія «Дівчина-кріпачка», автор невідомий (за рисунком Шевченка), 28x35 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

69. ПХІМ-495 Літографія «Шевченко на березі Аральського моря» (за картиною М. Айвазовського), 21x18 см, передано Київським музеєм Т. Г. Шевченка, 1945 р. [6, 1].

70. ПХІМ-516 Літографія «Вшанування пам'яті Шевченка за царату», 45x35 см [6, 1].

71. ПХІМ-517 Літографія «Тарас Шевченко», автор невідомий, 50x38 см, м. Переяслав, 40-і рр. ХХ ст. [6, 1].

72. ПХІМ-520 Літографія за рисунком Шевченка «Казка», 33x24,5 см, передано із музею «Могила Т. Г. Шевченка», м. Канів [6, 1].
73. ПХІМ-525 Рисунок «Шевченко і його товариш Обеременко», автор М. Хозановський, 27x16 см [6, 1].
74. ПХІМ-527 Літографія «Шевченко в казематі», автор Беседін С. Ф., 45x35 см, передано у 1946 р., м. Київ [6, 1].
75. ПХІМ-530 Акварель «Тарас Шевченко серед селян», автор В. Касіян, 40x32 см [6, 1].
76. ПХІМ-541 Малюнок «Малий Шевченко в науці у дяка», 35x30 см [6, 1].
77. ПХІМ-543 Літографія «Портрет Шевченка» (за рисунком худ. М. Крамського), 32x22 см, передав В. А. Чубук-Подольський, м. Переяслав, 1945 р. [6, 1].
78. ПХІМ-548 Рисунок «Шевченкова хата», автор Т. Г. Шевченко, 1814 р., 12x8 см [6, 1].
79. ПХІМ-549 Малюнок «Портрет Шевченко перед поверненням із заслання», 10x7 см [6, 1].
80. ПХІМ-568 Літографія «Будинок, де жив Шевченко у Києві», худ. А. Бондаревич, 15x10 см, передано з Будинку-музею Т. Г. Шевченка в Києві, 1948 р. [6, 1].
81. ПХІМ-608 Етюд до картини «Молодий Шевченко в майстерні К. Брюллова», автор Г. Мелехов, 1941 р. [6, 1].
82. ПХІМ-1602 КН-200 Літографія «Шевченко-пастух», худ. І. Їжакевич, 1951 р., 28x40 см [6, 2].
83. ПХІМ-2051 КН-272 Акварель «Могила Т. Г. Шевченка в Каневі», худ. І. М. Красний, 40x35 см, придбано за 500 крб. у Київському музеї Т. Г. Шевченка, 1954 р. [6, 2].
84. ПХІМ-2052 КН-272 Акварель «Тарасова гора», худ. І. М. Красний, 45x30 см, придбано за 500 крб. у Київському музеї Т. Г. Шевченка, 1954 р. [6, 2].
85. ПХІМ-2053 КН-272 Акварель «Шевченко-пастух», худ. І. Їжакевич, 30x40 см, придбано за 1500 крб. у Київському музеї Т. Г. Шевченка, 1954 р. [6, 2].
86. ПХІМ-2731 КН-441 Акварель «Андруші» (копія з малюнка Т. Г. Шевченка), автор Вербицький, 1956 р., 26x17 см, придбана за 800 крб. [6, 3].
87. ПХІМ-2732 КН-441 Акварель «Андруші» (копія з малюнка Т. Г. Шевченка), автор Вербицький, 1956 р., 26x17 см, придбана за 900 крб. [6, 3].
88. ПХІМ-2733 КН-441 Акварель «Покровська церква в Переяславі» (копія з малюнка Т. Г. Шевченка), автор Вербицький, 1956 р., 26x17 см, придбана за 800 крб. [6, 3].
89. ПХІМ-2734 КН-441 Акварель «У В'юнищі» (копія з малюнка Т. Г. Шевченка), автор Вербицький, 1956 р., 26x17 см, придбана за 800 крб. [6, 3].
90. ПХІМ-2735 КН-441 Акварель «Вознесенський собор в Переяславі» (копія з малюнка Т. Г. Шевченка), автор Вербицький, 1956 р., 26x17 см, придбана за 800 крб. [6, 3].
91. ПХІМ-2736 КН-441 Акварель «Михайлівська церква в Переяславі» (копія з малюнка Т. Г. Шевченка), автор Вербицький, 1956 р., 26x17 см, придбана за 800 крб. [6, 3].
92. ПХІМ-2774 КН-479 Літографія «Портрет Т. Г. Шевченка», написаний словами із творів Т. Г. Шевченка, 33x25 см, придбана за 50 крб. у жительки Переяслава Бутник, 1957 р. [6, 3].
93. ПХІМ-4577 КН-2660 Відтиск з гравірування із зображеннями Шевченка, Добролюбова, Чернишевського, автор В. Касіян. На прапорі напис: «К топору зовите Русь», 1960 р., 65x45 см, придбаний у автора за 40 крб. у 1961 р. [6, 4].
94. ПХІМ-4578 КН-2661 Відтиск з гравірування із зображеннями Шевченка, автор В. Касіян. Напис: «Шевченківська наукова конференція, присвячена сторіччю з дня присвоєння Тарасу Шевченку звання академіка гравюри», 1960 р., 60x50 см, придбаний у автора за 40 крб. у 1961 р. [6, 4].
95. ПХІМ-4579 КН-2662 Відтиск з гравірування «Шевченко в Казахстані», автор В. Касіян, 1960 р., 33x26 см, придбаний у автора за 40 крб. у 1961 р. [6, 4].
96. ПХІМ-4580 КН-2663 Відтиск з гравірування «Реве та стогне», автор В. Касіян, 1960 р., 49x45 см, придбаний у автора за 30 крб. у 1961 р. [6, 4].
97. ПХІМ-4581 КН-2664 Акварель «Зустріч Шевченка з сестрою», автор В. Касіян, 1954 р., 42x30 см, придбана у автора за 100 крб. у 1961 р. [6, 4].
98. ПХІМ-4582 КН-2665 Акварель «Катерина», автор В. Касіян, 1949 р., 38x26 см, придбана у автора за 100 крб. у 1961 р. [6, 4].
99. ПХІМ-4583 КН-2666 Акварель «Кавказ», автор В. Касіян, 1944 р., 24x18 см, придбана у автора за 100 крб. у 1961 р. [6, 4].
100. ПХІМ-4584 КН-2667 Плакат друкований «Портрет Т. Шевченка», автор В. Касіян, 1944 р., 24x18 см, переданий автором у 1961 р. [6, 4].
101. ПХІМ-5189 КН-2582 Естамп «Марина», ілюстрація до твору Т. Г. Шевченка, худ. Данченко О. Г., 1963 р., з дарчим написом від автора «Переяслав-Хмельницькому музею від автора. 10.09. 1965 р.». У вересні 1965 р. художник відвідав історичний музей і подарував 6 естампів

на шевченківську тематику, 50x37,7 см, відтиск з гравюри [6, 5].

102. ПХІМ-5190 КН-2582 Естамп «Княжна», ілюстрація до твору Т. Г. Шевченка, худ. Данченко О. Г., 1963 р., з дарчим написом від автора «Переяслав-Хмельницькому музею від автора. 10.09. 1965 р.». У вересні 1965 р. художник відвідав історичний музей і подарував 6 естампів на шевченківську тематику, 50x37,7 см, відтиск з гравюри [6, 5].

103. ПХІМ-5191 КН-2582 Естамп «Єретик», ілюстрація до твору Т. Г. Шевченка, худ. Данченко О. Г., 1963 р., з дарчим написом від автора «Переяслав-Хмельницькому музею від автора. 10.09. 1965 р.». У вересні 1965 р. художник відвідав історичний музей і подарував 6 естампів на шевченківську тематику, 50x37,7 см, відтиск з гравюри [6, 5].

104. ПХІМ-5192 КН-2582 Естамп «Наймичка», ілюстрація до твору Т. Г. Шевченка, худ. Данченко О. Г., 1963 р., з дарчим написом від автора «Переяслав-Хмельницькому музею від автора. 10.09. 1965 р.». У вересні 1965 р. художник відвідав історичний музей і подарував 6 естампів на шевченківську тематику, 50x37,7 см, відтиск з гравюри [6, 5].

105. ПХІМ-5193 КН-2582 Естамп «Москалева криниця», ілюстрація до твору Т. Г. Шевченка, худ. Данченко О. Г., 1963 р., з дарчим написом від автора «Переяслав-Хмельницькому музею від автора. 10.09. 1965 р.». У вересні 1965 р. художник відвідав історичний музей і подарував 6 естампів

на шевченківську тематику, 50x37,7 см, відтиск з гравюри [6, 5].

106. ПХІМ-5194 КН-2582 Естамп «Відьма», ілюстрація до твору Т. Г. Шевченка, худ. Данченко О. Г., 1963 р., з дарчим написом від автора «Переяслав-Хмельницькому музею від автора. 10.09. 1965 р.». У вересні 1965 р. художник відвідав історичний музей і подарував 6 естампів на шевченківську тематику, 50x37,7 см, відтиск з гравюри [6, 5].

107. НДФ-6493 Літографія «Автопортрет Шевченка», 25,2x18,3 см [5, 3].

108. НДФ-7048 Літографія з картини Красицького «Тарас Шевченко», 34,7x18,8 см [5, 3].

109. НДФ-10153 Етюд «Погрудне зображення молодого Т. Шевченка», 29,5x18,5 см [5, 6].

Висновки. Отже, проаналізовано та уведено до наукового обігу частину фондової мистецької колекції шевченкіани, поданої у графічних роботах інвентарних груп «Мистецтво», «Переяслав-Хмельницький історичний музей», «Науково-допоміжний фонд». Дослідження є підтемою до розробки розділу «Мистецька шевченкіана в колекції НІЕЗ «Переяслав». Досліджена тема дасть можливість повніше використовувати музейні предмети в експозиційній, виставковій роботі Музею Заповіту Т. Г. Шевченка, а також для написання статей та інших публікацій задля популяризації фондової колекції, поповнення збірки новими музейними предметами на шевченківську тематику, створення каталогу тощо.

Список літератури:

1. Кухарева Н. М. Дитячі малюнки з ілюстраціями до творів Т. Г. Шевченка з колекції НІЕЗ «Переяслав». *Virtus: Scientific Journal/Editor-in-Chief M. A. Zhurba*. 2020. No 45. 277 р.
2. Кухарева Н. М. Музейні предмети інвентарної групи «Мистецтво» фондової колекції НІЕЗ «Переяслав із зображеннями Т. Шевченка». *Актуальні питання гуманітарних наук. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогоби́ч: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 4. 284 с.
3. Приходько В. М., Прокопенко К. В. «Кобзар» Т. Г. Шевченка у ліногравюрах Василя Лопати (на матеріалах фондової колекції НІЕЗ «Переяслав»). *Наукові записки Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»*. 2015. Вип. 9 (11). 472 с.
4. Фонди Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Інвентарні книги № 2–6 «Мистецтво».
5. Фонди Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Інвентарні книги № 3, 6 «Науково-допоміжний фонд».
6. Фонди Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Інвентарні книги № 1–5 «Переяслав-Хмельницький історичний музей».

Kukhareva N.M. SHEVCHENKIANA FROM THE COLLECTION OF NHER PEREYASLAV IN GRAPHIC WORKS

The article describes the museum objects, in particular, graphic works that are part of the art collection of the Reserve on Shevchenko's theme. The stock collection of NHER «Pereyaslav» widely presents graphic

works of the twentieth century: engravings, lithographs, autolithographs, woodcuts, etchings, prints, linocuts, drawings (watercolors, sketches, illustrations), prints from engraving and more.

The purpose of the article is to study the stock-accounting documentation of NHER «Pereyaslav» on inventory groups «Art» («M»), «Pereyaslav-Khmelnytsky Historical Museum» («PHIM»), «Research and Support Fund» («NDF») in order to submission of descriptions of graphic works on Shevchenko's themes. There are 109 such museum objects in the main and research support fund: prints – 7, woodcuts – 7, autolithographs – 2, linocuts – 34, graphics – 5, lithographs – 18, sepia – 1, etchings – 4, drawings – 26, posters – 1, engraving prints – 4.

The article introduces these materials for scientific circulation, as the study is a sub-topic for the development of the author of the section «Art Shevchenko in the collection of NHER «Pereyaslav»». Based on the stock materials, the source of income, size, technique, material of the museum object, time and place of residence are revealed.

Among the museum objects you can see graphic works of famous artists, in particular, etchings, watercolors, prints from engravings by V. Kasiyan, linocuts, autolithographs by M. Maslovsky, woodcuts, linocuts with gift inscriptions by V. Lopata, graphic works by artists M. Som, I. Razumov, V. Kutkin, drawings by V. L. Zavgorodny, lithographs and watercolors by I. Izhakevich, I. Krasny, prints by O. Danchenko with gift inscriptions during a visit to the Pereyaslav-Khmelnytsky Historical Museum in 1965 (in this house, which belonged to a friend of T. Shevchenko A. Kozachkovsky, from 1954 to 2004 there was a historical museum, and from 2008 to the present – the Museum of the «Testament» of Taras Shevchenko).

These materials are a continuation of the study of artistic Shevchenko from the collection of the Reserve, which is one of the sections of the author's scientific topic and will serve to create a catalog and exhibitions of museum objects on Shevchenko.

Key words: *artistic Shevchenko, collection, graphic works, inventory groups.*